

SZEGEDI NAPLÓ

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 14 frt — kr. Negyedévre 3 frt 50 kr.
Félévre 7 frt — kr. Egy hóra 1 frt 20 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Iskola-utca, Pfann-féle ház, 21. sz.
Bérmertetlen levelek csak ismert kéztől fogadtatnak el.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít.

Elemi csapás.

(Az állami költségvetésben).

Szeged, szept. 24.

Az állami költségvetés néhány ezer forint fölöslegének a híre ma indult diadaluttra és a Szapáry-kormány talmi népszerűségének páva-tolla kevélykedik most az örökké hivalkodó tábor kalapja mellett. Ez az ékesség azonban hamis színeket játszik, mihelyt a nap fénye rásüt, mert a költségvetés piczi fölöslege és a zárszámadásnak kilátásba helyezett harmincz milliós jobb eredménye csak aféle káprázat, melyet közletről nézve nem lehet komolyan venni, mely fölött senkinek sincs oka örülni.

Vagy lehet-e ott szó fölöslegről, ahol a legegyszerűbb szükségletek nem nyertek kielégítést és lehet-e ott üres káprázatnál egyéb, ami együtt hirdeti az anyagi szükségletet a fölösleggel.

Hiába szépitik a dolgot, ez a két fogalom nem fér meg egymás mellett. Az ország lakossága tengernyi közterhet áldoz, igényei azonban kielégítést épen ott nem nyernek, ahol azokra leginkább szükség volna. A közterhek egyenlőtlen és igazságtalan megosztása el nem birható súlylyal nehezedik egyes osztályokra s az a prés, mely az ugynevezett fölösleget kisajtolta, olyan munkát végez, mely hova-

előbb keservesen meg fogja magát boszulni.

A „kedvezőtlen eshetőségek” immár sokkal sürűbben fognak bekövetkezni, mint azt gondolni merik a kormányon és nagyon is kétesnek kell tartani azt a kijelentést, hogy a bevételek a netáni rossz termés vagy egyéb esélyekre való tekintetből vannak olyan szerény összegekben előirányozva, hogy az 1893. évi budget fölöslege ismét csak minimális összegekben jut kifejezésre.

Ezt a kijelentést különben léptenyomon czáfolják a pénzügyminiszter finánczai, kik mint a szegedi példa is mutatja, a javadalmak értékesítése körül még a törvényhatóságokkal szemben is olyan eljárást követnek, mintha egy ellenséges hatalom állana szemben a magyar városok népével. Más fölfogás szerint a köztulajdon hasznát, melylyel szemben ki van zárva minden verseny, mely teljesen az állam érdekében van elvonva a magánélet forgalmából, nem szabad, nem lehet annyira fölszigázni, hogy annak terhe a közérdeket alapjában megingassa. A köztulajdon, mely édes mindnyájunké, inkább arra való, hogy annak tőlünk elvont hasznával a közérdekek nyerjenek támaszt.

A zárszámadás és a költségvetés e

beszél más nyelvet, csak a magáét. Ez nyilvánul náluk a társadalom minden rétegében. Magyarországon megszokott dolog, hogy a közös hadsereg főbb tisztjei csak németül beszéljenek egymás között. Az isztriai partok mentén utaztam vendégekkel tele rakott hajón Jellachich-ezredbeli törzsisztekkel, akik folyton csak horvátul diskuráltak s a francia, német, olasz, angol zagyvalékból hatalmasan ropogott ki a nyelvtörő szláv beszéd.

Sussakból jöve csak egy jó séta a magyar tengerpart, azután Istria köves partjai jönnek. Ott minden olasz és német. A köznép talian, itt-ott isztriai, gráner, krajnai levándorolt, az uri nyelv, a hivatalos szó német. Meglehetősen toku elkeseredéssel veszi észre a magyar, hogy a magyar Fiumében mindebből, már mint az ország hivatalos nyelvéből egy szemernyi sincs. Az államvadász utak óriás pályaudvarát kivéve, minden olasz, az utcák nevei, a fölirat a boltokon, a kiragasztott hirdetések, a beszéd. Magyarul kérve semmit sem kapsz.

Hát külső nyilváníásában ez a magyar kikötő város, ez a két ország közé ékelt kis darab bajos föld, amely hogy magyar volna, azt ugyan az odavetődött idegen hajók népe sohasem tudja meg. A más országból jött levelek vagy az ausztriai, vagy a dalmát Fiumébe szólnak, a

szerint nem egyéb nálunk, mint a közeposztály kiszípolyozott ereje, nem egyéb, mint a megélhetéssel küzdő polgárok nélkülözésének bevont adója.

Ez a fölösleg végzetes hatással van a közgazdasági, vagyonosodási és kereseti viszonyokra, mert a jövő évi budgetben csak úgy, mint az ideiben, semmi olyant nem fogunk találni, ami a bevételek tuhajtott fokozásából egyébképen haszonra válnék.

És ha nézzük a dolog másik részét, azt látjuk, hogy a fokozott bevételi tételek nem vonják maguk után az igények fokozott kielégítését. Sem az igazságügy, sem a közoktatásügy, sem a belügy, sem a földművelésügy, sem egyik, sem a másik nem képes a fokozott bevételek többletéből reformtörvényeit előmozdítani, hanem minduntalan a nyomott anyagi viszonyokra való hivatkozással ütök agyon azokat a jogos kívánságokat is, melyeknek teljesedése elodázhatatlan és égető volna. Mikor pedig a végletekig gyötört közügyek valamelyike már halasztást nem tűrő kiadásokat követel, a fényes budget daczára is mindig előáll az újabb adósságcsinálás kísértete, mely nélkül gyökeres intézkedés nálunk sohasem történhetik, amint azt a vasutak beruházásainál látjuk, melyeknek óriási mérvben emelkedő jövedelme

magyar Fiume ismeretlen. Az nincs. A magyart az képviseli ott, hogy van Hotel Deák, Piazza Zichy, Riva Szapáry — de ezzel aztán vége mindennek. A vámörseget teljesítő szárazföldi fináncz ruháján még ott van a magyaros zsinór, de aki bele van bujtatva, az csak horvátul ért, meg olaszul, meg németül.

Ámbár a magyar állam terjeszkedik s az a hatalmas köpart, amelyet a tengertől foglaltak vissza gygaszi munkával, a legszébb levele a halhatatlan Baross örökzöld koszorujának. Világhírű kikötő városok rakodó partjaival előnyösen vetekszik a fumei, ez a kőből épült hatalmas alkotmány, amelyet még folyton terjesztenek befelé. Ahol ma biztos talajon emelkedik a magyar pénzváltó bank nyolczszázezer forintos óriás elevátora, ott tiz év előtt még husz ölnyi mélység felett vert tajtékot a tenger vize.

Egész hegyek tüntek el Fiume közeléből, hogy beledobassanak a tengerbe. A szikladarabokat óriás négyyszögekké a parton ragasztják össze cementes anyag segítségével. Ha kiszáradtak teljesen, gépek súlysztik a hatalmas koczkákat a tenger fenekére. A nagy mélységet tekintve elképzelhető, mily hosszadalmas munka és óriási pénzáldozat árán létesült a kikötőből, ami eddig meg van s ami ezután következik.

A „SZEGEDI NAPLÓ” TÁRCZÁJA.

A magyar tengerpart.

II.

Néhány keserű zokszót lehet ejteni még a magyarnak nevezett tengerpart magyartalanúsága fölött. Nem nagy ugyan az egész: alig egy negyedórányi terület a horvát és az isztriai part közé szorítva. Sussakot, a fényes palotákkal megrakott horvát várost csak a Fiumara választja el Fiumétől, de ugyane fölött számtalan hid köti vele össze.

Egy városnak látszik a kettő, amelyet vékony folyócska szel át. S mégis aki átlép a hidon Sussákba, nem hall többé olasz szót, nem lát meg egyetlen olasz, vagy német föliratot, ott horvát minden, a szó, az írás, az emberek, a parti élet s a fumei olasz ha velük beszélni akar, kénytelen megtanulni horvátul. Ezen a népen, bármennyire nem tetszetős is nekünk a magami voltában, meg kell látni azt az erélyt, azt a nemzeti törekvést, ami nálunk mintha kieseztet volna.

A horvát előtt nincs Fiume, neki csak Rjeka az, horvátok nézi, annak akarja tenni s van annyi önbizalom benne, hogy azt hiszi: sikert ér el idővel. Minden lehető módon igyekszik ezen s ha ért is, de nem

mellett a beszerzések mégis függő adóssággal fedeztetnek.

A bevételek fokozásának vég nélkül való munkája szünetelhetne már egy kicsit, és a haszontalan dolgokra elszórt milliók apasztásával kellene a kétségtelenül genialis tehetségű pénzügyminiszternek foglalkoznia. Aki módot talált az örökösnek látszott deficit eltüntetésére, az könnyen szerét ejthetné a szükségtelen pazarlások megszüntetésének is, ha az a politika, melynek keretében a pénzügyminiszter mozogni kénytelen, örült kapkodással nem nehezednék állami háztartásunkra.

Az elemi csapások sem fogják a költségvetést realitásában megingatni. Ezzel a nagyhangú félhivatalos kijelentéssel lép a budget nyilvánosság elé. Az elemi csapások ellen tehát van védelem. Nincs azonban védelemről gondoskodva azok ellen a súlyos csapások ellen, melyekkel a betömheterlen igényű közös hadsereg érdekében a delegációk fognak reánk minden bizonynyal lesújtani, melyeknek előszele már is érezhető: „A jelentékenyebben magasabb összegeket“ már bejelentette a félhivatalos sajtó és ugylátszik, a pénzügyminiszter, aki állítólag előre számol költségvetése készítésénél az aszálylyal, jéggel, tüzzel és árvizzel, nem tudja rólunk elhárítani a folyton emelkedő katonai terhek elemi csapását.

Miniszteri tanácskozás. A M. H. szerint a szept. 16-ik napján tartott miniszteri tanácskozáson az elkeresztelési kérés igen heves vitára adott okot, csak kevés híjja, hogy e miatt a kormányválság már eddig is be nem következett. Szapáry nézetei mellett csupán Szögyény-Marich László, a király személye körüli miniszter foglalt állást, a kabinet többi tagjai mind a miniszterelnökkel szemben állanak.

Baross betolta a molót a tengerbe s odarakott egy darab fiumei kőpartot a horvát Sussák elébe is.

A forgalom hol nagynak, hol kicsinynek látszik. Az apróbb kikötőkben, a fiumara deltájában százával hever a vizen tétlenül a sok dalmát, olasz, velencei, fiumei apró parti vitorlás. Nincs munka, nincs üzlet. A vitorlásokra különben rossz világ jár. A nagy kikötőben mintegy hatvan darab világjáró három árbócos fiumei hajóóriás vesztegelt, másfelől nap-nap után érkeznek amerikai s angol gőzösök áruval és áruért. A petroleumos amerikai hajókból, amelyeknek a belseje egyetlen nagy tartányt képez, zakatolva szívja ki a finomítógár gépe félmérföldnyi hosszan a tenger aljára rakott vascsöveken át a finomításra váró kőolajat. A rizshántolónak négy árbócos hozza Chinából a rizst s lármás gőzgépek segítségével rakják magukba liverpooli hajók a magyar dongát. A pénzváltó bank s az államvasut elevátorából ömlik angol hajókba a buza, árpa s a ma távozott helyébe holnap már másik köt ki.

Rötszakállu angol tengerész kapitányok — nem azok, akikről a regényekben lehet olvasni napbarnított arczczal, összevont szemöldökkel, sasorral s egyéb hősi tulajdonnal, hanem kedélyes nyárspolgári hassal, leborotvált bajusszal, mosolygó kék szemekkel s kurta matrőpipával, amely

Csáky miniszter ugyanis ama kijelentése mellett, hogy a klerussal most már kenyértörésre került a dolog, ragaszkodott ahhoz, hogy már legközelebb behozassék a részleges polgári anyakönyvvezetés, mint az általános polgári anyakönyvvezetés kezdete.

Együttal hangsúlyozta annak mulhatlan szükségét, hogy a törvényhozás előtt tett ígéretéhez képest nemcsak erre nézve, hanem a zsidók reczepeziójára nézve is már a most kezdődő ülészek elején törvényjavaslat terjesztessék a ház elé, és ennek folytatásaképpen a vallásszabadsággal összefüggő többi törvényjavaslatok.

Ezzel szemben Szapáry gróf miniszterelnök képezett ellenzékét Szögyény miniszterrel együtt, azt hangsúlyozván, hogy a klerussal még talán lehetne tovább „tárgyalni“ és még nem érkezett el az ideje, hogy a klerussal szemben ilyen radikális lépésre szánja el magát a kormány.

Szilágyi Dezső azzal válaszolt ezekre, hogy a kormányt e tárgyban határozott ígéret köti, melyet meg nem tartani lehetlenség.

Wekerle Sándor pénzügyminiszter az általános polgári anyakönyvvezetés azonnal való behozatala mellett szólal föl.

Szapáry miniszterelnök és Szögyény miniszter újból is próbálkoztak más nézetre birni a minisztertanácsot, kijelentvén, hogy ez ülészek elején már csak azért sem terjeszthetők be a szóban forgó javaslatok, mert akkor a közigazgatási reformjavaslatok tárgyalását nem lehetne megkezdeni.

Wekerle és Szilágyi miniszterek ebben sem osztották a kormányelnök fölfogását, hanem úgy tartották, hogy igenis az egyházi törvényjavaslatok párhuzamosan tárgyalhatók a közigazgatási javaslattal.

Csáky újból való apediktikus fölszólalására Szapáry és Szögyény miniszterek beleenyogdtek abba, hogy a szóban forgó törvényjavaslatok most nyujtassanak be.

Ennélfogva határozatba ment, hogy
1. A részleges polgári anyakönyvvezetésre és
2. a zsidók reczepeziójára nézve már legközelebb terjesztessenek be a törvényjavaslatok.

örökké ott füstölög az agyaraik között, a ponyva alatt hűsölve csendes nyugodtsággal nézik, hogy mint telik a hajó.

Szinte meglepődve látja az ember az államvasuti raktárakban a magyar keserű vizek rengeteg forgalmát. Ezerszámra menő ládák várják az értük jövő amerikai hajót. Egy egész határ Hunyady János, Hunyady Árpád, Rákóczy Mihály, Ferencz, Sándor és egyéb keresztnevű magyar futató hős hever egymás mellett, békés egyetértésben.

A vízparti munkás, a fakín hatalmas vállain czipeli a ládákat a hajóig. Ha nehéz fölemelni, segítségül hívja a másik rongyos polgártársát, hamisítatlan olasz grandezzával:

— Talán kegyeskednék, signor, fölségíteni a vállaimra ezt a ládát . . . köszönet, ezer köszönet, signor . . .

— Igen szívesen tettem, signor . . .

Ugyanezek a fakínok este egy vendéglőbe járnak a gazdájokkal s egy uri emberekből álló társaság között gyakran ott lehet látni begyürt kalapjával, durva kék vászon ruhájában a közönséges munkást, aki nappal a kikötő hajóinál dolgozik, vagy a servo di piazzát, a hordárt, aki egy füttyentésedre szalad s kapja le a fejéről a piros sapkát, este pedig uri méltósággal tolja a fejébujjára, ha az asztalodhoz telepszik.

A többi egyházpolitikai kérdések elintézését a minisztertanács későbbre halasztotta.

Tegnap, szokás szerint, már föl is terjesztették ő felségének a minisztertanácsról fölvett jegyzőkönyvet annak határozataival együtt.

Tegnap délben különben a miniszterelnöki palotában megint miniszteri tanácskozás volt, mely az 1893. év állami költségvetésével foglalkozott és ezt végleg elfogadta. Az új költségvetés természetesen szintén fölsőleggel zárul, noha a költségvetés egyes tétellei nagyobbodtak is.

A fölsőleg ezuttal is igen szerény lesz, nagyon minimális összeg lesz a tényleg várható, az utolsó két év zárszámadása alapján remélhető államháztartási pluszhoz képest.

A minisztertanácsban több tétel redukáltak a költségvetésből és nagyon érdekes, de jellemző is, hogy a honvédelmi tárccánál a honvédelvasság kiképzésének tételénél 400,000 frtot törtültek.

A kereskedelmi miniszter intézkedései.

(A szegedi kamara jelentésére.)

A szegedi kamara évi jelentésével, mint már említettük, behatóan foglalkoznak a kereskedelmi miniszteriumban és már a hatodik leirat jön, mely alapos megokolással terjeszkedik ki a kamarai jelentésben fölvetett kívánságokra.

Teljesen elüt az évi jelentéseknek ez a komoly számbavétele a megszokott kedélyes módtól, melylyel rendszerint halomba gyűjtik a jelentéseket és statisztikákat, úgy hogy az azokra fordított munka teljesen kárbavesz.

Szemben azzal a gyakorlattal, hogy például egyszer a hetek munkáját képező statisztikai táblázatokat „szorgos tanulmányozás után“ föl sem bontva, a véletlenül vagy szándékosan belecsmagolt ollóval együtt küldték vissza Szegedre, valóban örvendetesen eltérő a kereskedelmi minisz-

Különben ezt a kedélyes népet, valamint Fiume benső gazdaságát, jólétét megromtotta s rontja folyvást még most is a puntó franco. Fiume egy év előtt még szabad kikötő város volt, vámmentes benne minden, amit csak oda vittek. Vámlás alá akkor jött az áru, ha Fiumét elhagyta.

Ilyenformán a megélhetés félannyiba került, mint máshol. A cukornak kilója husz krajczár volt s ezzel állt arányban a más cikkek ára is. Nemrég azonban behozták a zárt kikötőt, amelyet a tenger felől hajón czirkáló vízi finánczok őriznek, a száraz felől vaskerítés zárja el s hatalmas kapuinál a vámházak állanak, megrakva szárazföldi finánczczal.

Mint itthon, ott sem valami kellemes jelenségek ezek s az előbbieket a néphumor tengeri nyulaknak keresztelte el. A punto francoval elért annyit az állam, hogy a dugárusság nehezebb, a vámáru ellenőrizhetőbb, de a vízi forgalom azóta határozottan csökkent s ennek köszönheti sok száz vitorlás hajó, hogy tétlenül vesztegel a kikötőben. A puntó francónak különben sok ellensége van s tekintelyes bankházak indították meg a mozgalmat, hogy állittassék vissza a régi szabad kikötő.

Tömörkény István.

terium gondossága, melylyel tanulmány és intézkedés tárgyává teszi mindazokat a közgazdasági érdekből figyelemreméltó fejtegetéseket, melyek a kamarák kötetes jelentéseiben kifejezésre jutnak.

Legujabban a szegedi kamara jelentésének a vasuti dijszabásokra vonatkozó részével foglalkozik Lukács Béla kereskedelmi miniszternek egy három ivre terjedő leirata, melyből érdekesnek tartjuk a következő részletek közlését:

„A kamarai kerület 1891. évi közgazdasági viszonyairól szóló jelentésnek a dijszabási ügyekre vonatkozólag tett észrevételei során *megelégedéssel veszek tudomást a kamara azon kijelentéséről, hogy a m. kir. államvasutakon inaugurált dijszabási reformok a kamarai kerület forgalmi viszonyaira is átalakító hatással voltak, s hogy a kamara kerületét átszelő vasutakon ebből kifolyólag, úgy a személy-, mint áruforgalom nagy arányokban emelkedett. S habár a forgalomnak ezen emelkedése, részint azért, mert a dijszabási reform óta aránylag sokkal rövidebb idő telt el, semhogy annak hatása teljes mértékben érvényesülhetett volna, részint pedig, miként azt a kamara is kiemeli, mivel a forgalom fejlődése a dijszabási helyzeten kívül egyéb jelentékeny tényezők közrehatását is igényli, még távolról sem érte el azon mértéket, mely a kerület közgazdasági erejének és értékének megfelel, mindazonáltal a kamara érintett kijelentéséből is joggal vélek következtetni arra, hogy a m. kir. államvasutakon 1891. évi január 1-én életbe léptetett dijszabások által az ország legkülönbözőbb vidékeinek közgazdasági érdekei telhető támogatásban részesülnek.*

A főcél, melynek elérése ezen dijszabások megállapításánál szem előtt tartatott, abban állott, hogy oly díjtételek nyerjenek az államvasuti vonalakon általános alkalmazást, melyek a mellett, hogy úgy a szállító közönség jogos igényeit, mint a vasut pénzügyi érdekeit kielégítik, a dijszabás áttekinthetőségének és egyenletességének rovására már már tultengett különleges kedvezmények jelentékenyen szűkebb körre szoríthatóságot tegyék lehetővé.“

Ily szempontból tárgyalta a kamara jelentésében szállítási díjmérséklések iránt kifejezett kívánalmakat, a kereskedelmi miniszter sorba kitér azokra és első sorban a tégla és cserép szállítványokra fennálló I. kivételi dijszabásról jegyzi meg, hogy annak tételei sokkal *olcsóbbak* a korábban csak egyes viszonylatokra nézve fennállott kedvezményes díjtételeknél és hogy hasonlóképp megfelelőeknek mondhatók azon dijszabások is, melyek tégla- és cserép-küldeményekre nézve a szegedi kamara területén fekvő helyi érdekű vasutakon érvényben vannak és a kamara által kifejezett kívánsághoz képest legfőbb arról lehetne szó, mennyiben volna indokolt, hogy *egyes gyárak versenyképessége érdekében* egyes viszonylatokban a tényleges szükség esetén speciális díjmérséklések engedélyeztessenek.

Kijelenti a miniszter, hogy az új áru-dijszabás jelzett célzatával szemben sem kíván kivételes dijszabási intézkedések elől elzárkózni ott, ahol *különleges viszonyok és magasabb rendű érdekek erre jogos* alapot szolgáltatnak.

Ezen szempontból — így szól tovább a miniszteri leirat — habár az ásványszénre nézve az államvasutakon mérvadó I. kivéte-

les dijszabás rendkívül olcsó díjtételei eddigi tapasztalat szerint általában megfelelőeknek bizonyultak, mégis minden oly tényezőt, mely *ez alföld tüzelőanyag szükségletének fedezését megkönnyíteni alkalmas, a kamarának az irányban kifejezett óhajához képest a magam részéről is oly fontosnak tartok, hogy e tekintetben időközben ugyssólván mindent megtettem, a mi a dijszabás keretében az elérendő cél érdekében az adott viszonyok között lehetséges volt. Utalom e részben a kamarát az 520. tétel alatt közölt dijkedvezményre, mely szerint a Salgó-Tarjánról — Szegedre, a kamara legjelentékenyebb fogyasztási piacára* rendelt barnaszén után, — mely viszonylatban az új helyi dijszabás életbeléptetése előtt a viteldij 41 krt tett 100 kgrként, a jelenlegi dijszabásszerű 37 kros díjtétel ellenében 10,000 tonna minimális évi mennyiség elszállítása esetére *100 kgrként 34 krnyi mérsékelt díjtételt engedélyeztem.* Még korábban a sziléziai szénre oly jelentékeny díjmérséklés adatott, mely főleg a légszeszgyáraknak a kamara által tolmácsolni kívánalmát kielégítheti. E mellett az osztrák-magyar-sziléziai köteleki szén-dijszabás átdolgozása szintén tetemes díjmérséklést eredményezett a kamarai kerület főbb állomásai számára is, amennyiben pl. f. é. márczius 1-e óta az osztrau-szegedi széndíjtétel 71 krt, az osztrau-ujvidéki széndíjtétel pedig 96 krt tesz 100 kgrként a korábbi 101 illetőleg 109 kros díjtétel ellenében.“

Nagy jóakarattal intézkedett a kereskedelmi miniszter ur a malomipar érdekében is.

„Az ország közgazdaságában oly jelentékeny helyet elfoglaló s a kamara kerületében kiválóan képviselt malomipar — ugymond — szintén azon iparágak közé tartozik, melyek dijszabási helyzetét a versenyviszonyoknak megfelelővé tenni a jelenlegi dijszabási állapotok közepett is *kiváló gondoskodásom tárgyát képezi.*

E tekintetben mindenek előtt kiemelem, hogy a hazai malmok üzemképességének fentartása szempontjából oly fontos *brazíliai lisztkivitel* számára eredetileg csupán a budapesti malmoknak engedélyezett rendkívül *messzemenő*, ugyssólván az *önköltség határán álló díjmérsékléseket* időközben a *vidéki malmokra is kiterjesztettem* s így a kamara által e részben kifejezett kívánalom immár *teljesítve van.* Ezen felül pedig egyéb fontosabb piacokra is megfelelően mérsékelt díjtételek állnak Szegedről lisztre nézve rendelkezésre. Így a díjtétel lisztre Szegedről Budapestre 50 krt, Bécsbe és Bécsen át elérhető legforgalmasabb fogyasztási helyekre 94 krt tesz 100 kgrként, mely díjtételek az egyéb vidéki malmoknak rendelkezésre álló díjtételekkel annyira kiállják az összehasonlítást, hogy e tekintetben panaszra okuk *legkevésbé a szegedi malmoknak lehet.*“

A mi végül a jelentés 117. lapján a malomipar érdekében kifejezett azon kívánásokat illeti, hogy a *két szegedi állomás díjtételei egyenlősíttessenek*, erre nézve fölemlíti a miniszter, hogy a két állomás díjtételei közötti különbség f. é. február 1-e, vagyis az államvasutak helyi dijszabásának az osztrák-magyar államvasutársulati vonalakra történt kiterjesztése óta nem jelentékeny, a mennyiben a díjtételek közötti különbség — a korábbi magasabb pótlételek megszüntetésével tisztán csak a távolsági különbséggel aránylagosan jut kifejezésre.

A díjtételeknek ezen, teljesen indokolt

csékély mérvű egyenlőtlenége az áruforgalomnak arányosabb *megosztása* érdekében s főleg azon okból sem ejthető el, mivel különben más, kettős pályaudvarral bíró városok (Dombóvár, Pozsony, Temesvár) részéről esetleg támasztható hasonló igény teljesítése elől sem lehetne elzárkózni.

U j d o n s á g o k.

— szept. 24.

Tájékoztató.

Október 2. a Dugonics-társaság alakuló és tisztaválasztó közgyűlése a széképületben.

— **A felsőbb leányiskola ügye.** A polgári leányiskola fölállításának a kérdéséveti föl egy ma érkezett leiratában a kultuszminiszter. A városi tanács nemrég fölirt a miniszteriumba, hogy a községi felsőbb leányiskola második osztályát párhuzamosá kell tenni a folyton emelkedő tanuló létszám miatt. Ide egy kisegítő tanítónő alkalmazására 800 forintot kért az államtól. A miniszter leirt most s erre válaszolva azt mondja, hogy a tárczája költségvetésében erre nincs pénz s ezzel kapcsolatosan azt ajánlja, hogy ne párhuzamosítson a felsőbb leányiskolában osztályt a város, hanem szervezzen e helyett polgári leányiskolát. Gróf Csáky miniszternek a szükkeblütség től duzzadó leiratát egész terjedelmében közöljük:

A folyó évi szeptember hó 9-én 20787 sz. a. kelt fölterjesztésében a tanács azon kérelemmel fordul hozzám, hogy a községi felsőbb leányiskola második osztályának párhuzamosá tétele végett egy kisegítő tanítónő alkalmazására 800 frtot már az 1892/93 tanév kezdetével az állampénztárból tegyek folyóvá.

Miután tárczám költségvetésében a szegedi felsőbb leányiskola segélyezésére semmiféle összeg nem áll rendelkezésre s *miután az államkincstár Szegeden, a főreáliskola főtartása, a polgári fiu- és középkereskedelmi iskola segélyezése és az elemi népiskoláknak adott államsegély által már is igen nagy mértékben van igénybe véve (!)* a tanács föntemlitett kérelmét nem találtam teljesíthetőnek.

Különböen is megfontolandónak tartom, vajjon az osztályoknak párhuzamosá tétele helyes *eszköz-e*, melyet a felsőbb leányiskolába való tódulással szemben kell alkalmazni. Kétségtelen, hogy a felsőbb leányiskola jelenlegi tulnépessége onnan származik, hogy polgári leányiskola nem lévén, oly társadalmi osztályok is kénytelenek a leányaikat a felsőbb leányiskolába küldeni, amelyeknek oktatási igényeit a polgári leányiskola jobban és megfelelőbben kielégíthetné. Ezen társadalmi osztályokra való tekintettel *caélszerűbbnek* látszik a felsőbb leányiskola osztályainak párhuzamosá tétele helyett *polgári leányiskolát szervezni.* Ez az intézkedés pénzügyi szempontból is ajánlatosabb, miután a polgári leányiskola egy-egy osztályába jóval több tanuló lévén fölvehető, mint a felsőbb leányiskola egy-egy osztályába, nem fog előállani egyhamar a szükség a párhuzamos osztályok újabb szaporítására. Azonfelül polgári leányiskola fölállítása esetén a felsőbb leányiskolában a tandíjat fel lehet emelni s ezáltal a bevételt növelni.

Felhivom a tanácsot, hogy a megoldásnak ezen módozatát is tegye tanácskozás tárgyává.

Budapest, 1892. szeptember hó 20-án.

Gróf Csáky.

— **Aradi és szegedi regattisták.** Szeptember 25-én, vasárnap délután négy óra körül mérköznek az aradi és szegedi regattisták a Maros vizén. A verseny iránt Aradon és Szegeden is széles körben érdeklődnek, de nem csekély az érdeklődés vidéki,

sőt fővárosi sportkörökben is, minek bizonyossága az is, hogy a budapesti „Neptun” evezős egyesületnek versenybírók kiküldött tagjaival sokan érkeznek Aradra sportmanok is. Az evezős csónakokon a következők mérkőznek Szegediek: Kormányos: Madár Imre, 4. Csonka Ferencz, 3 Magyar Endre, 2. Gaal Endre, 1. Ujj József dr. — Aradiak: Kormányos: Papp László, 4. Dániel Dezső, 3. Szokolczay Lajos, 2. Jankó Imre, 1. Laczay Gyula. Aradiak között kormányos: Dániel Endre, 4. Apor Gyula, 3. Mezey Andor, 2. Sándor Ede, 1. Vizer Dezső. Kormányos: Papp László, 4. Vincze Miklós, 3. Magyar Alajos, 2. Dániel Dezső, 1. Mészáros Tivadar. A verseny vasárnap délután 4 órakor kezdődik. Evezési pálya: A vár felső határától a Walder-féle gyárral szemben. A szegediek szombat este 7 órakor érkeznek Aradra, ugyanekkor érkeznek a budapesti „Neptun” evezős egyesület részéről megbízott pályabírók: Perger Ferencz dr., Hauzer Adorján dr. s még többen, megérkezés után ismerkedési estély lesz a Wittman-féle vendéglőben. Vasárnap este pedig verseny után bankett az ipartestületi csarnokban.

— A járvány-kórház — készletben. Ne adj isten, hogy szükség legyen rá. Hadd lakják továbbra is a verebek és denevérek. De a rém olyan közel jött már, hogy elővigyázatból készletbe kell helyezni ezt a sok szomorúságot, halált látott házat odaát Uj-Szegeden. A mérnöki hivatal ma tett jelentést a tanácsnak, hogy a járvány-kórház kijavítására szorul. Javításokat kell rajta tenni, hogy szükség esetén használatba vehető legyen.

— Az épülő Szeged. A lefolyt héten a következők kértek építkezési engedélyt: özv. Nagy Pálné (pacsirta-utca) udvari laképületre, a szegedi kenderfonó-gyár gyártelep kiegészítésre és udvari melléképületre, Gavallér Sándor (reték-utca) udvari melléképületre, Wind József és neje (bánomkert sor) kerti lakra és özv. Vig Jánosné (csuka-utca) lakháza.

— Hét nap óta alvó leány. A másik nevét nem tudják annak a leánynak, aki már hetedik napja alszik. Ma irtuk, hogy a cselédleányt bevitték a kórházba s ott gyógykezelik. A nővér leány még eddig semmi jelét sem adta annak, hogy föl akarna ébredni. Nagy következetességgel alszik, bár a fölébresztésére megtettek minden kísérletet. De a szemét sem nyitja ki. Olyannak látszik, mint egy halott, a tagjai merevek, hajlíthatatlanok. Eddig még ételt sem bírtak beadni a csudálatos betegséggel megvert leánynak.

— Küldöttség a börtönökben. A kerületi börtönben ma járt az a küldöttség, mely minden évnegyedben a vizsgálatot megtartani szokta. A küldöttség, melynek elnöke Pálffy Ferencz polgármester, délelőtt 11 órakor jelent meg a kerületi börtönben, ahol az igazgató fogadta és kalauzolta. Megtekintették a börtön-palota minden helyiségét, a munkatermeket, a konyhát, megizelték a rabok eledelét, megnézték a munkáikat és mindent, mindenben, mindenütt rendet, tisztaságot és pontosságot találtak.

— A közkórház kibővítése. Az a szomorú ház csakugyan kicsi már a forgalmához képest. De már megvalósul rövidesen a terv, hogy kibővítik. A mérnöki hivatal a kibővítés terveit főbb vonásaiban el is készítette s most csak dr. Singer Mátyás igazgató-főorvost várja haza, hogy tőle a részletekre nézve utmutatásokat szerezzék, az egész tervet mielőbb elkészíthesse.

— Könyvek szegény tanulóknak. A következő sorokat vettük: Köszönetnyilvánítás.

Traub B. és társa könyvkereskedő urak a szilléri szegénysorsu tanulók számára 40 drb olvasókönyvet és 10 drb imakönyvet ajándékoztak kiosztás végett. Fogadja a jószívű cség a segélyezettnek nevében hálás köszönetemet. Szeged, 1892. szeptember 16. Gönczy Lajos igazgató.

— Agyonszurta a társát. A Valéria-terén, a czirkuszok és komédiák szokott helyén történt meg a tavasszal egy csöndes este ez a halálos végű mulatság. Bent az akrobatáknál a művész urak birkoztak, kint a deszkákon kívül pedig Hegedüs Mihály dorosmai csavargó tülekedett össze Virág harangozóval. A harc vége az lett, hogy Virágot leszurta Hegedüs s megfűtött. A rendőrség azonban elfogta. Tagadta, hogy ő volna a tettes, de a nála talált véres bicska mindent bizonyított. A harangozót a kórházba vitték, ahol még akkor éjjel meghalt. Ma tartotta volna meg a törvényszék a gyilkos fölött a végtárgyalást, de több tanu, akiknek a valómása fontos, nem jelent meg s így a tárgyalást elhalasztották.

— Az eltűnt végrehajtó. A Kötösös Rókusok egy nemével a benső örömeinek fogadták a hirt, hogy egyik bírósági végrehajtó, Schuh Pál, eltűnt ismeretlen helyre, a bíróságnál azonban annál komolyabban veszik a dolgot. A végrehajtó ur, akinek eltűnését 8—10 nap előtt jeleztük, ma se adott életjelt magáról. Se hirt se nyoma. Itt nem maradt utána valami főbenjáró hivatali véttség, de annál több adósság. Ezzel is több dolga lesz immár a nagy haragnak, mely az eféle adósságok kifizetésében nagy hírnévre tett szert. A derék férfiúról azonban alaptalanul csinálnak már némelyek gyász-hirt, mivel közelebbi ismerősei úgy ismerik, mint aki nem hajlandó önszántából megválni ettől a nyomoruságos földgolyóbistól, míg azon bor terem. Hivatalát, melyet bucsuzás nélkül igyen elhagyott, már közelebb be is töltik.

— Középitkezések. A rókusai iskolánál, melynek bokréta-ünnepét ma ülték meg a munkások — többrendbeli pótmunkára lesz szükség. Az építkezési bizottság a tárgybán hétfőn ülést tart. — A marstéri laktanya örökké újabb pénzébe kerül a városnak. Legujabban épült föl az új kocsiszin is, ami 6000 frtot nyelt el. Tegnap és tegnapelőtt ejtette meg a kiküldött bizottság ezen új építkezés fölülvizsgálatát.

— Löveszedelem. Ha egy ember meghal valami ragályban, arról nem kell okvetlenül rögtön jelentést adni a miniszter urnak, hanem ha egy ló erős náthában elpusztul, azonmód jelentést kell tenni erről a katasztrófáról felsőbb helyre. Mert ez nagy veszedelem. Most van ilyen nagy veszedelem a tanyákon: egy Masa nevű gazdának ragályos náthában, amit állatorvosi nyelven takonykórnak hívnak — elhullott egy lova, miről a tanyai kapitány irásos jelentést tett az állatorvosnak, az állatorvos a főkapitánynak, a főkapitány a polgármesternek, a polgármester a miniszternek.

— A szegedi rabkoszt. A „Magyar Hirlap” mai számában olvassuk a következő hirt a szegedi kerületi fogház rabkosztjáról: Egy kereskedő, aki vétkes bukás miatt 8 hónapig ült a szegedi kerületi fogházban, írja nekünk, minő nyomorultul élmezik ott a rabokat. Mig a csillagbörtönben, ahol a „nagy gonosztevők vannak, mindegyik rab naponta háromnegyed kiló kenyert, reggel tejet és levest, délben háromszor hetenkint húst, este pedig szalonnát vagy túrót kap, addig a kerületi fogházban, ahol csak kisebb bűnösök vannak, majd éhen halnak az emberek. Fél kiló kenyert kapnak egész napra, délben csak hetenkint kétszer jár ki a hus, a többi napokon zsizikes lencsét, rántott levest, burgonyát, babot kapnak. De mindez oly hig, hogy levesnek eszik. A husban sincs köszönet.

Rendesen paprikást adnak, ami néhány szelet kicsirázott krumpliból és pár darab fagygyuból áll. A levél írója jól tudja, hogy egy elítélt nem lehet uri módon tartani, de azt mondja, hogy legalább arról gondoskodjanak, hogy az, aki hazulról nem kap ételt, ne legyen kitéve a keserves éhezésnek.

— Előjegyzések bérmenekre. A dorosmai ménteleposztály értesítette a várost, hogy a bérmenekre való előjegyzések csak november elsejéig tehetők meg. A bérlők a lovakat deczember 1-ig tekinthetik meg.

— Élite-publikum. A közönséges apró zsványok, betörők után, amilyeneket Szegeden szoktak kerestetni különböző hatóságok, néhány ur jön most a zsványvilág elitjéből. Ezek a körözöttek idegen földről valók, hárman Amerikából, egy Németországból. Az Egyesült államok kerestetik O'Brien Tamás megszökött fegyenczet s két társát, Mirchon W. E. urat, aki zsványnyelven Docnak neveztetik és Dishler A. Dávidot, akik O'Brien szökését a fegyházból elősegítve, vele együtt bucsut mondtak az új világnak. O'Brien fezete, kellemetlen ur, testét revolverlövésnek nyomai tarkítják, Mirchon ur igen kellemes férfi és Dishler Dávid feltűnő hosszúságú orr birtokosa. — A másik keresett a manheimi orvosi egyesület pénztárnoka, Häusler Vilmos, aki 15,000 márkát lopott s megszökött vele. A tolvaj 34 éves, magas szőke ember. Elfogójának 300 márka jutalmat adnak.

— Leányrablás. A szerb népnél még mindig nem szokatlan módon akart magának feleséget szerezni Gyurgyev Milán n. kikindai béres legény. A héten Stanajev Jása Szmila nevű 14 éves leányával kint dolgozott a földeken. Estefelől egy kocsi állott meg az apjától távolabb dolgozó leány mellett, arról két legény ugrott le, kik ölbe kapták a mit sem sejtő leányt s elváltattak. A fiatal leányt aztán a hataron túl a Sztaity-féle szállásra hurczolták, ahol Gyurgyev Milán bevallotta határtalan szerelmét előtte, de a leány erről mit sem akart tudni, s mint egy vadmacska védte magát körmeivel az ölelő karok között. Miután látták a legények, hogy a leánynyal nem boldogulhatnak, eleresztették. A szegény késő éjszakán bolyongott a kukoriczák között, míg végre összetépett ruhákkal hazatalálhatott. A leány szülei a leányrabló legény és társa, Marosinczky Jóca ellen a nagy-kikindai ügyészságnál följelentést tettek.

— Czigányok kerestetnek. A szegedi törvényezék keresi őket. Két czigány: Csurrár Gusztó és Csurrár Nyisztor tótkovács házaik kormos hazafiak országos köröztetését rendelte el, akik valahol a hatodik határban vándorolnak most.

— Tolvaj cselédek. Fehér Mária dorosmai és Szabó Rozál szentmiklósi leányok Szegeden cselédeskedtek s ebbeli működésük alatt alaposan összelopogattak sok mindent. A napokban elfogta a két jófajta hölgyet a rendőrség s ez alkalommal egész csomó lopott holmit találtak náluk, amelyeket Gombos Gyulánétól loptak. Azonfelül találtak három darab R. F. betűs női inget, amelyeknek a tulajdonosa eddig nem jelentkezett.

— A jubileumi birka. A bácsmegeyi Plávnán történt az érdekes eset, melynek párja aligha akad egyhamarjában a krónikában. A történet eleje a koronázási jubileumkor indult meg, a közepe most folyik a palánkai kir. járásbírósnál s a vége — isten a megmondhatója — hol és hogyan fog lejátszódni. A plávnai községi elöljáróság ugyanis szintén készült megünnepelni a felséges királynak 25 éves koronázási jubileumát. De mit ér az ünnepség megfelelő tractamentum nélkül? Jókora kövér birkára lévén első sorban szükség, Szimics Iván községi bíró 1892. évi július hó 8-án d. u. 3 órakor sürgősen meghagyta az esküdteknek, hogy a jubileum

méltó megünneplése okáért bárkinek nyájából egy kövér bárányt hozzanak s mondják meg a gazdának, hogy jöjjön el a községházára, ahol az elvett jószág árát megkapja. Hűségesen jártak el a falu cselédjei, mert elhozták Penavin Sztipánnak kövérségben dagadozó birkáját, amely a képviselőtestület, a községi előljáróság, a rendőrség, a tanítók, a községi irnok és a végrehajtó által a nagy napon még nagyobb étvágygyal alattvalói hűség által díktált számtalan köszöntő kíséretében el is költetett. Ámde Penavin Sztipó nem fogta föl a dolgot oly kedélyesen, mert följelentette egy bírót, mint az esküdteket a palánkai kir. járásbírósnak.

— **Esküvő.** Wáally Károly adai földbirtokos és virilista fia, Wáally János f. hó 27-én d. u. 5 órakor a szegedi belv. egyházban vezetni oltárhoz Csák Ilonka kisasszonyt, Csák Károly ur kedves és művelt leányát.

— **Talált pénz tolvaja.** Boros Tamás papucsosmester tett ma jelentést a rendőrségnél, hogy az inasánál, Somogyi Péternél ezüst órást s pénzt látott. A fiu a rendőrség előtt bevallotta aztán, hogy a csongrádi-sugarút elején talált f. hó 14-én 15 forintot. Abból vette az órást s a fönnmaradt összeget elmulatta. A pénz elvesztője jelentkezhet a rendőrségnél.

— **Szőkésben.** Itthon nem izlett csizmát varrni s a lábszj bizonyos fokú keménysége sem tetszett. Elhatározták, hogy megszöknek. A két eszmadia inas nem akart egészen a világ végére menni, csak Vásárhelyre, de a rendőrség az állomáson elfogta s vissza vitte mindkét ifju lábtyművészt a gazdájához.

— **Az új kabátban.** Farkas Ferencnek Kocsis Ferencz korcsmáros pénzt adott, hogy hozzon neki a regáléból pálinkát. Farkas elment s utközben lopott Markszt ügynöktől egy kabátot. Fölhuzta s igen jól érezte magát benne. Eanéfogva beült egy korcsmába és eladolta a pénzt. A korcsmából a börtönbe vitték.

— **Árionhegedű-hangverseny.** A hirneves és legmagasabb körök által kitüntetett művészek Szabó testvérek Szegeden három előadást tartanak, kik abban a magas kitüntetésben részesültek, hogy több uralkodó előtt is játszottak és legmagasabb tetszéssel hangversenyeztek, miről több bizonyítvány van birtokukban. A mai számunkban közölt nyilatvári közleményre föl hívjuk olvasóink figyelmét.

— **Egészséges és olcsó.** Az ismert Kneipp Sebestyén plébános Wörishofenben, kinek viz és diatetikus gyógymódja naponként új pártfogót kap, minden izgató szernek ellensége és különösen a kávé, tea, szeszcsitalok, dohány, stb. élvezetét ellenzi, de különösen a szemeskávénak izente a hadat, azt gyenge, vérszegény gyermekeknek és nőknek méregnek tartja. Kneipp ajánlja, hogy a szemeskávét legalább félannyi malátakávéval kevertessék, amennyiben utóbbi nem tisztán kívánják inni. Ez által a szemeskávét ártalmas tulajdonsága részben be-szünttetik. A Francz Kathreiner & Nachfolger cégnek Bécsben és Münchenben sok próbálás után sikerült malátából egy igen táplálékos, zamatos, jóízű pótkávét készíteni, mely Kneipp plébános követelményének megfelelő. Kneipp plébános ennek folytán nevezett cégnek az e g y e d ü l i jogot engedélyezte, hogy ezen gyártmányt „egész szemekben“ Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé megnevezés alatt áruba bocsássa.

— A mai számunkhoz van mellékelve a „Pesti Hirlap“ előfizetési föl hívása, melyre ezuton is föl hívjuk olvasóink figyelmét.

Változatok.

— Különféle nagy írók egy themáról. —

A thema: Egy juhász-kutya széttep Dorosma mellett egy vándorlegényt.

Hugó Viktor.

A dorosmai vérmező.

A kutya vad. Juhokat őrző oroszlán. Gazdája vadabb. Oroszlánt őrző ördög.

Ezen ördögnek Jean Tsamangeau a neve.

A nap tüztengerbe vonja vakító szemeit. Fűszálak hajlongnak. Harmat röpken a virágra. A kövecskék ásitoznak. Az éj lenn a föld mélyében gyászruhába ölti karmait.

A dombtetőn a tüztenger háttéréből vándorlegény emelkedik föl. Czipői fáradtan sirnak. Botja görcsökben vonaglik. Rogyásra készülő inait tovább menésre biztatja a falu távol tornya.

Jean Tsamangeau látja ezt. Sárga fényvel beczikázott szemeiben a kajánság fekete ördöge jár hullámosan vonagló talpakkal indián harezi tánczot:

— Rajta! — kiáltja ebének. Hangja süvölt, mint halott evő hiénáé, mely egy szir király fülét tartja sárga fogai között.

Az eb ugrik. Üvölt. Rohan. A fák reszketve vonják be lombjukat.

A vándorlegény keblét a félelem vasboronájának vércsecsőrei szakgatják.

Egy pillanat még . . .

A vándorlegény egybeolvad az ebbel. Vérszapor száll szét körülök. Husdarabok jajgatnak még.

S egy fagyasztó gunyakazaj hasítja át a dorosmai csendet, mely megsiketülve ájul a borzadalmas tragédia vérmezejére.

Petőfi Sándor.

Eb és farkas.

Ég a nap a mező felett,
Harangoznak mindjárt deket.
A juhász a szűre hátán,
Szanaszéjjel a sok bárány.

Ámde míg a juhász horkol,
Farkas ugrik a bokorból.
Farkas, azaz vándorlegény:
Bárányra éhezett szegény.

De im a komondor mordul,
Mint az istennyila fordul . . .
Mire a juhász elérte,
A csavargót széjjel tépte.

Jókai Mór.

Az utolsó Szabházy.

Csatangol a mezőn az átkozott árnya.

Lába alatt zördül a keserű lapu és a megsárgult perennis. Égető homokot szór a szél s az istenharag villáma kilobban a felhőknek tornyain.

A sötét rongyokba burkolt embernek köpenye alól egy ezüstös pisztoly-agy villog ki. Talán rabolni akar? Talán ölni? Megakarja rabolni önmagát: megakarja ölni az életét.

Mert minek a gyilkosnak az élet . . .

A mezőn kolomp hangzik. Az ökörnyál csillogó szálai lengedeznek a magbamenő fütejen. Egy nyájnak elszabadult komondora poroszkál arra dühös morgással; ölé mérget tájékozva maga körül.

A bujdosó gyilkos megretten. Halálos sápadtsága kifehérlék rongyai közül.

Egy mozdulat a pisztolyhoz . . . egy másik mozdulat az eb felé . . . a cső elvilámlik s e pillanatban súlyos ütést érez a karján.

A juhász állt ott egész fenségében, némán, mint egy kőszobor.

— Ki vagy te? — kiált megrettenve a földnek bujdosója; s másik pisztolyt ránt elő övéből.

— Ki vagyok, — felel a juhász — ismered-e még a meggyilkoltnak árnyát. Érzed-e még a vér égető tüztét, mely arczodba fecsenet. Én vagyok a boszu.

— T a s h á z y Elemér! — suttogja örülten kimeredt szemekkel a nyomorult.

— Igen: gróf Tasházy Elemér, akit te meggyilkoltál és aki rejtélyes transzanimatio következtében juhászszá változott. De itt a halálóra, melynek tizenkettedik ütése fejedre kondul.

Intett a komondornak . . .

A széttepett gyilkos tetemeit ezüst koporsóban temették másnap. S az ősi kripta fölött megfordították az utolsó Szabházy Szabó Tivadar czimerét.

Arany János.

A legénygyilkos.

A kunlegelőkön a fű tetején
Érte a sors el Csóka Matyit,
Vándori uton ment a legény
Mely bizalomra, hitre tanit.

„Merre a czél mit lábad elér?
— Igy a juhász szolt gunyszilajan
„Arra amerre kedvesem él
Merre fehérlő hajloka van.

„Vissza te balga, te már enyim ő
Szíve szerelmét nékem adá
„Vessz nyomorult hát s vesszen e nő
Igy felüvölt, így zokogá!

S gyilka kivillan, ökle feszül;
Rárohan és szól: Halj, nyomorult.
Am mordul az eb s ő földre terül
Vérbefagyottra az éj köde hullt.

Zola Emil.

A lakoma.

A nap sütött a mezőn. Zsiros birkák csámcsogták a buja legelő zöldjét. A birkák mögött egy szeplős arczu, rőtbaszu juhász bagózott némán s olykor egy pillantást vetett összezapott szőrü vad tekintetű komondorára, mely lábai előtt egy többszörösen kiadott és benyelt emészthetetlen csonton akarta csillapítani éhkinjait.

A magas burján között ekkor egy verejtékkal ellepett, rongyokba burkolódzott vándorlegény jelent meg, s amint meglátta a juhászt a vakaródzást pillanatra elhagyva, gondolatokba merült.

Az eb is megpillantotta őt. A vadállat fölbredt a gyomrában. A vérszapot megérezve rárohant és a következő pillanatban habzsolva ette az ökölyi nagyságokban kitépett húscafatokat, csak olykor-olykor vetve egy pillantást a hollókra, amelyek egy távolban elesett öszvér czombján a duzzadásig élvezték a természet lakomáját, s most a friss prédára korant meg a gyomruk.

Don Vigole.

Színház.

Jönnek.

Mire e sorok napvilágot látnak, ő már valószínűleg bepakolt.

Pedig nem olyan könnyű dolog ő neki pakolni: Olyan nagy kísérettel, ládákkal és skatulyákkal szokott utazni, mint egy fejedelem asszony. De nem kevesebb is az ő rangja és nem kevesebb az ő udvarának személyzete, a ládái és toilette-kosarai pedig határozottan nagyobbak, mint akármilyen fejedelemasszonyéi.

A ládák és toilette-kosarak kivannak huzva a szoba közepére és az udvari személyzet: gyönyörűséges udvarhölgyek és beretvált képi udvaroncok és troubadourok pakolnak; mindenféle színű toiletteket, rizaporos parókákat, festékes skatulyákat, sárga csizmákat, kitömött és nem kitömött trikókat, ferde sarku szandolinokat, görög-ingeket, bokorugró szoknyákat, bodros ingvállakat, fodros pruszlikokat, lovagmentéket, Hamlet köpönyeget, koszorukat, zálogczédulákat, rosz fringiát, fejedelmi koronát, kifodrolt szélű gallérokat és ahogy bele-belehajolnak a ládák mélységébe, jóízű bohémkaczagást.

S ha az udvari személyzet ilyen bepakol, előáll a kulisszák mögöl a fejedelemasszony egyik tenor hangú inasa, elmondván első solószerepét, hogy:

A kocsai előállott.

De nem az a bizonyos kocsai, melyen ő fensége annó 25—40 évvel ezelőtt utazgatott, amely gyékényvel volt beborítva és derekában vidáman huzta meg magát az udvari személyzet; nem az a kordé, melyet a Pegazus vontatott az ő terhével az országotakon s mely ha elakadt, Léar, Hamlet s a többi nevű urak emelték ki a sárból; ezt a kocsit, mint elhasznált rekvizitumot két éve látni lehetett a színészeti kiállításon . . .

Ma külön vonaton utazik már ez a fejedelmi asszony az ő kíséretével, az inas urnak tehát ezental igy kell jelentenie: — A külön vonat előállott.

Mire a fejedelmi asszony az ő karavánjával elindul Szeged felé egy — fél zónás — jeggyel.

Ő jön, biztosra lehet venni, hogy a napokban itt lesz, mert először: a fecskék már elmentek; másodsor: tisztogatják Salamon Zsiga történelmi fekete kabátját.

Ha pedig feltűnik az utján egy csomó fess, érdekes idegen női alak, egy-egy csupasz képű ur és észreveszed, hogy a habitűeknek szokatlanul korán reggel és késő délben is dolguk van a színház körül, a Renglovics kávéházban pedig különös élelmi mozgást tapasztalsz: akkor bizonyosra veheted, hogy már itt is van.

De egyéb hatása is van a fejedelmi karaván megérkezésének: rendezen felszöknek a hónapos szobák árai, a Mikádókorcsmáros vissza vágyódik színház vendéglősnek, ahol a „fehér kalapos nagysága“, a „verhenyeges kapasz“ és a többiek törzsvendégei voltak, a Czecc Katalin virágos boltjának kezdődik a saisonja, megnyílik a virágos ismerkedési szalon, itt is, ott is föl-tűnnek az utczán óriási tolette kosarak a hordár targonczákon, kezdődik a parlamentirozás a vendéglősökkel az „előre“ vagy „utólag“ fizetés nehéz problémájának tárgyában és Renglovicsban a csupasz-képű vendégeknek 12 krért mérik a feketét.

A t. cz. publikum pedig az utczán vissza fog fordulni a gráciák kecsességével és könnyűségével libegő idegen női alak után, akinek valami okvetlenül feltűnő toll, vagy virág van a kalapján, utána susogván:

— Ez színész nő.

Aztán találgatják: melyik mi lehet, mit játszhatik? Az arczáról, az alakjáról, a szeméből ítélk meg: ez a kicsi, ez a naiva, mert a naiva mindig kicsi, ez a sugar közép-termetű hölgyecske a szenvedő, szelid barna arczczal, ez a szende, emez a nagyalaku, komoly arczu, csillámló szemű, hosszú karcu hölgy pedig nem lehet más, mint a hősnő. De ni, az a takaros, gömbölyű, edes mosolygásu, vidám szemű meg bizonyosan az operette éne esnő . . .

Ha igaz, amiről beszélnek, akkor az idén többen vissza fognak fordulni a „színész nő“ után. Ámbár a Makó-féle andaluziai, germán és svéd-szépségekkel megjárta annak idején a publikum. Keserű csalódásba esett.

Maradjunk csak a magyar szépség mellett. Jó nekünk az is. S állítólag Thalia fejedelmesszony udvarához az új udvarmester és direktor ezuttal csupa magyar szépségeket szerzett be udvarhölgyeknek.

Még két nap és itt lesznek. Legszebb üdvözlöt az, amivel ez a színész szerető város üdvözlözi a várva-várt bohém-karavánt, hogy a fél színházat (az összes páholyokat) kibérelte.

Az igaz, hogy csak a páratlan napokra.

A színügyi bizottság ma délután ülést tartott dr. Lázár György h. polgármester einöklété alatt. Jelen voltak az ülésen Duka Marczel, Kovács János, Kulinyi Zsigmond, Rainer József, Weiner Miksa. A bizottság a közeledő évadra több intézkedést tett és határozott a színpadi butorok beszerzésének ügyében, amire 1500 frtot szavazott meg a városi tanács. Miután az elnök már beszerzte a szegedi butorkereskedők árjegyzékeit, a bizottság Kovács János és Salamon Zsigmond tagokat küldötte ki, hogy válasszák meg a szükséges butordarabokat.

Irodalom.

Negyvenezzer mértföld

vitorlával és gözzel.

— Nagyszabású szegedi mű. —

Eseménye lesz az irodalomnak az a nagyszabású könyv, melynek kiadására Bába Sándor, a Szegedi Napló kiadója vállalkozott s melyre az előjegyzési fölhi-

vást már kibocsájtotta. Nehány év óta a magyar olvasó közönség előtt méltó feltűnést keltettek azok a tengerészeti utiképek és rajzok, amik a fővárosi lapokban megjelennek Gáspár Ferencz tollából. Végre egy igazi írói talantum akadt, kinek alkalma volt látni, megfigyelni és tanulmányozni azokat az ismeretlen exotikus világokat s azoknak népeit, melyekről eddig csak idegen műve nyomán tanult valamit ismerni a magyar olvasó közönség.

A sajtó alá rendezett mű szerzője, Gáspár Ferencz, évekig élt a tengeren, mint fregatte-orvos, ahonnét tavaly tért vissza Magyarországra s mint honvéd ezredorvos szolgál ma a hadseregben. A nagy tehetségű író művének megjelenését örömmel fogja üdvözölni nemcsak a nagyközönség, hanem a tudományos világ is, melynek rendkívül becses új adatokat és képeket nyújt az exotikus világok népeiről és azok viszonyairól. A mű több száz aczélmetszetű teljesen eredi képpel fog megjelenni, de ezeknek a képeknek az eredetije jórészt magának a szerzőnek a megfigyeléséről fölvett fényképek. A szerző ugyanis tengeri utjain egész fényképészberendezést vitt magával, mely munkatársa volt tapasztalatainak megörökítésében.

A 40 ivre tervezett nagyszabású kötetre kibocsájtott és alább közölt előjegyzési fölhívást melegen ajánljuk a magyar olvasó közönség figyelmébe:

Negyvenezzer mértföld vitorlával és gözzel. Irta: Dr. Gáspár Ferencz, m. kir. honvéd ezredorvos. Dr. Gáspár Ferencz m. kir. honvéd ezredorvos, volt cs. és kir. haditengerészeti fregatte orvos ily című művének előjegyzésére bátorodom felhívni a magyar olvasó közönséget.

A magyar irodalom vajmi ritkán foglalkozott a tengerészettel. Innen ered, hogy daczára annak, miszerint az osztrák-magyar monarchia évenként milliókat és milliókat áldoz haditengerészetünkre, mely ugyan mint összes haderónknak egyik legszebb fegyverneme önmagára méltó büszkeséggel és dicsőséggel mutatja lobogónkat a Végső-Kélet s Nyugat vizein és partjain, de a tulajdonképeni működéséről, hivatásáról és lényegéről alig birunk némi fogalommal.

Az exotikus világok és fölünk sok ezer mérföldre eső népek, nemzetek és viszonyokról is ritkán olvashatunk valamit eredetiben. Csaknem mindent, amit ezekről hallunk, amit fölülük tudunk, idegen művek átfordításaiból tudjuk meg.

Ez okból indittatva érzem magamat arra, hogy megismertessem a magyar olvasó közönséget nevezett tengerész-orvos „Negyvenezzer mértföld vitorlával és gözzel“ című nagyérdéki munkájával, mely ritka eredetiségénél, az írónak e műben megnyilvánuló nagy tehetségénél, gazdaságánál és fényes kiállításánál fogva irodalmi eseményt fog képezni.

Dr. Gáspár Ferencz ezredorvos hosszú éveken keresztül mint orvos szolgált haditengerészetünkénél. Orvosi hivatásánál fogva alkalma volt részben személyesen megfigyelni az általa beutazott tartományok népeit és ezeknek viszonyait az ottani társadalmi osztályok valamennyi rétegeinél, az uralkodók és előkelők palotáiban ép úgy, mint a legnyomorultabb viszonyok között tengődők putrijaiban. Másrészt pedig autenticus forrásból ismerhette meg azokat a consulok, az ott élő más európaiak, különösen a nemes és magas szentes hivatást végző missionáriusok közvetlen előadásából, akikkel szerzőnek — szintén orvosi hivatásánál fogva — bő alkalma volt személyesen érintkezni.

Épen ilyen személyes megfigyelésekből és a nyert benyomásokból ismeri szerző a tengert is. Csak az, ki hosszú éveken keresztül a legkülönbözőbb viszonyok között él a tengeren, ismerheti a tengert. Szerző-

nek, ki utazásainak legnagyobb részét vitorlás hajókon tette meg, ki hol parányi törekeny vitorlás járművön hónapokat töltött a rettenetes orkánjairól hirhadt chinai vizeken, hol a tropikus oceánok búbajos partjain, majd pedig pánczél-colossusokon, vagy könnyű torpedó-járműveken vett részt az ép oly rendkívül érdekfeszítő, mint izgalmas tengeri hadgyakorlatokban, bő alkalma nyílt arra is, hogy megismerhesse a tengert minden phasisában és hogy megismerhesse a haditengerészet érdekes, sajátos és a szárazföldi elött tökéletesen ismeretlen lényegében.

Hogy mindez ismereteit és tapasztalatait szerző mily közvetlenséggel és mennyi tárgyilagossággal képes visszaadni, hogy mily könnyen érhetővé tudja tenni előttünk a complicált hajógyakorlatokat, azt megmutatta szerző azokban az országszerte föltűnést keltett leírásokban és képekben, melyek szerző tollából a fővárosi napi és szaklapok és folyóiratok hasábjain jelentek meg. — Nem az utiképek sablonos írásai ezek, hanem valódi írói talentummal, erős kézzel és az írói megfigyelésnek oly igazi megkapó színeivel és képeivel megalkotott rajzok, melyek igy együttesen szinte teljesen elébünk állítják azt a csodaszzerű exotikus világot, melyet eddig hirből is csak alig ismerünk.

Ambiciót kötöttem hozzá, mint kiadó, hogy ezt a nagybecsű és nagyarányú fényes művet a közönség elé vigyem, mely remélem, vállalkozásomat támogatásával lehetővé teendi.

A mű három részből áll: Az első rész haditengerészetünket ismerteti minden ágában. Leírja összes hadihajóinkat a pánczél-tornyos csatahajótól a briggvitorlás ágyunaszádig; hajóhadgyakorlatokat, torpedóharczokat, éjjeli támadásokat; a tüzérségi — kormányzási — és vitorlamanővereket; a szolgálatot, élelmezést, ruházatot stb. Népiesen ismerteti az oceáno- és hydrografiát stb.

A II. rész egy különálló utleirást tartalmaz, melynek tárgyaül egy nagyobb expeditio van felvéve Azsia körül a „Zrinyi“ corvettával. E részben többek közt le van írva: Corfu, Zante, Lesbos, Milo, Amorgo, Rhodus, Cyprus, Kandia, Sicília és Malta szigetek. Athen, Smyrna, Port-Said, Suez, Djeddah, Aden, Steamer-Point; Caylon és Pulo Penang szigetek; Singapore, Hongkong, Canton, Schanghai, Tsinkiang-Fu, Nanking Wu-Hu, Hankau, Hanyan, Wutsang, Kiu-Kiang, Futsau-Fu, Tsi-Fu, Lü-Tsung-K' Ho; Chemulpo, Seoul kikötők, városok és szigetek.

A III. rész önálló episodokat ír le a tengerész életből tengeren és szárazon, továbbá episodokat a gyarmatlakó európaiak életéből. Mind a három rész eredeti fényképek után sokszorosított photozinkographicus rajzok által lesz illusztrálva. Az egész mű mintegy százhusz kitünően sikerült rajzot tartalmaz.

Ezen mű mintegy 40 ivnyi terjedelmű lesz; a legfinomabb papírra nyomtatva és diszes kivitelű képekkel ellátva.

Előfizetési ára 4 frtban állapítottat meg; könyvkereskedés utján nem lesz kapható, miután csak annyi példányban fog megjelenni, amennyi előjegyző van.

Mint hogy ezen mű kiadása nagy anyagi áldozatokkal jár, kérem az előjegyzést vagy ezen aláírási iven, vagy az ide mellékelt levelező lapon mielőbb, de legkésőbb folyó évi október hó 15-ig alulírottál bejelenteni, miután az addig bejelentett előjegyzők számától teszem a mű kiadását függővé.

Megfelelő számú előjegyzés mellett a mű karácsonra meg fog jelenni.

Hiszem és remélem, hogy az irodalmat pártoló magyar olvasó közönség eme nagybecsű, magyar eredetiben még nem létező munka kiadását tömeges előjegyzés által fogja lehetővé tenni.

Az előfizetési ár előzetes beküldése esetében e mű bérmentve megküldetik. Szeged, 1892. évi szeptember hó 15-én. Bába Sándor könyvkiadóhivatala.

Legujabb.

Zsilinszky bukása.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Félhivatalosan jelentik Zsilinszky Mihály csongrádmegyei főispán lemondását. Politikai körökben azt a kombinációt fűzik e lemondáshoz, hogy Szapáry némileg expiálni akarja a közvéleményt, mielőtt a tápéi választási ügy s a szegedi rendőrbotrány miatt a képviselőházban interpellációk vihara tör ki ellene.

Megszűnő görögkeleti püspökség.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) A szentendrei görögkeleti püspökséget megszüntetik s patriarchális helynököt rendelnek Budapestre. Politikai szempontból fontos ujtás ez, mert ezzel a görög kel. szerb patriarcha püspöki jurisdikciója kiterjesztetik Magyarországra.

Az új kormány sóprése.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Belgrádból sürgönyzik: A diplomáciai karban nagy változások vannak kilátásban. A Berliini követ valószínűleg Markovics Mihály belgrádi ügyvéd lesz. Belics állampénztári igazgatót ma minden nyugdíj nélkül elbocsátották.

A román külügyminiszter Bécsben.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) A bécsi „Pol. Corr.” értesülése szerint a király a Franciaországból hazatérő Lahovary román külügyminisztert magánkihallgatáson fogadta. A miniszter ezután hosszasan értekezett Kálnoky külügyminiszterrel. Bukaresti kormánykörökben nagy meglepetést kelt a kitüntető fogadás, melyben a román külügyminiszter Bécsben részesült.

A püspök gyilkosa.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Basalból sürgönyzik, hogy Thernstein Frigyes Thurnból letartóztatott vád miatt, hogy ő gyilkolta meg Ost superintendenst.

A szerb választások.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Belgrádból sürgönyzik: A liberális pártvezérek tegnap Avokumovics miniszterelnök elnöklete alatt tartott értekezletükön elhatározták, hogy a választások elhalasztását fogják javasolni a kormánynak.

Gyilkos ujenczok.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Prebonda Márton gyanús körülmények között meghalt. A vizsgálat kiderítette, hogy a Szabolcs-utca egyik korcsmájában verekedésbe keveredett Dömök Gábor és Hoosz Jakab ujenczokkal s azoktól származtak a halált hozó ütlegek.

Ritka alvó.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) A soproni kórházban egy különös eset egyszerre négy orvost is foglalkoztat. Körülbelül ezeltől egy héttel ugyanis egy elegáns külsejű idegen szállott meg a város egyik szállodájában s alig ment szobájába, mély álomba merült, melyből másnap sem ébredt föl. A rejtélyes idegent, ki oly hamar elaludt, hogy még a szokásos vendégjegyzéket sem állíthatta ki, átszállították a kórházba, hol már öt napja alszik szakadatlanul. Négy orvos erőlködött, hogy felkeltse, de — bár az idegenen semmiféle betegségnek szimptomái sem mutatkoznak, csak egyetlen egyszer sikerült felkeltetni s akkor is csak néhány pillanatra. E néhány pillanat alatt megtudták tőle, hogy Kasinovicnak hívják, csehországi selyemgyáros s azért jött Sopronba, hogy ott fiók-raktárt létesítsen.

Bizalom a polgármesterben.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Temesvárról sürgönyzik: A városi képviselők ma értekezletet tartottak, melyen bizalmat szavaztak Telbisz Károly polgármesternek az egyik odaváló német lapban megjelent támadással szemben.

Közgazdasági táviratok.

Budapesti gabonátözsde

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Buzát ma bőségesen kínáltak, a kereslet élénk volt. Elkelt szilárd irányzat mellett 40,000 métermáza 2 1/2—5 krral magasabb áron.

Buza 1892. szeptember—októberre 7.46 pénz, 7.52 áru; márcz.—ápr. 7.83 pénz, 7.89 áru; tengeri szept.—okt. 4.89 pénz, —. — áru; szept.—októberre —. — pénz, —. — áru; május—juniusra 5.18 pénz, 5.20 áru; zab ősze 5.40 pénz, 5.43 áru; tavaszra (1893.) 5.64 pénz, 5.66 áru; káposzta-repcze 1893. aug.—szept. 11.60 pénz, 11.70 áru.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) (Dátumot öt órákor záródunk.)
Buza ősze 7.51—7.53
Buza tav. 7.88—7.90
Tengeri szept.—okt. 4.82—4.84
Uj tengeri szept.—okt. 5.20—5.22
Zab ősze 5.42—5.44
Zab tavaszra 5.65—5.67
Káposzta-repcze 11.70—11.80
Uj káp.-repcze 1893. aug.—szept. 12 3/8—12.25

Budapesti terménytözsderől.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) Zsiráru szilárd. 3 drbos táblaszalonna 48.50—49, szlavóniai szilvaiz 19.50, szerb áru 18.50, szlavóniai okt.—nov. 19.50 frttal kelt. Szesz: Változatlan. Szesz nyers osztalékolt 15.—15.50 frton, élesztőszesz osztalékolt 19.—19.50 forinton, szesz finomított 52.—52.50 forinton 100 liter százalékkonkint.

A budapesti értéktözsderől.

Budapest, szept. 24. (A „Sz. N.” er. t.) A tözsde ma a nemzetközi értékekben kedvezőtlen volt és az árfolyamok gyöngültek. A helyi piacon egyes papirokban kedvezőbb volt a hangulat. A valuták szilárdabbak.
Utótözsde o. h. 311.45—311.50
Osztrák magyar államvasut 292.87—293.—
4 1/2-os magy. aranyjradék 112.45—112.47.

REGÉNYCSARNOK.

Az eltított fiu.

144 — Angol regény. —

Fordította: Tömörkény.

Szeptember elején tért vissza a család s egy héttel később Templecombe Bazil lord és lady Polda a falu templomában megesküdtek.

A menyegző után következő reggelenél egy arc sem volt vidámabb, mint az özvegy Templecombe grófnéé, aki ferró hálalmát rebegett az egék urához a fiatal pár boldogságáért.

Amint Poldá visszavonult, hogy utiruhát öltösn, a testvére vele ment s sirva vettek egymástól bucsut.

— El kell hát válnom tőled — sóhajtott Natalie, átkarolva Poldát. Egyelőre nem utazom el Alice nénénkkel Olaszországba. Nem láttam a nagyanyámat mióta elűzött a háztól! Vissza térek hozzá s elmondom neki, hogy nem vagyok már az, akinek tartott.

— De azután visszajössz Linnettel Olaszországba?

— Igen — sóhajtotta a fiatal özvegy. — Ha meglátogattam a nagyanyámat, visszamegyek Alicehoz.

— A dolog ezzel el volt intézve.

Ugyanazon vonattal, amely az új párt vitte, Waldemareék is elutaztak olaszországi otthonukba.

Natalie egyelőre a kastélyban maradt. De nem sokáig.

Alig mentek el a rokonsai, utra készült Afton-Grangeba.

Afton-Grange még mindig a régi volt. Az eltelt év semmi változást sem hozott az ódon házra.

A köépilet sötét és szürke volt, miat azokon a napokon, mikor még Natalie ott volt.

A ház lakói sem változtak.

Mrs. Afton azon a csendes szeptemberi délutánon ugyanabban a brokat selyemruhában ült az ablak mellett, mint mikor elkergette a háztól Natalie.

Vastag aranyláncza, kemény gallérja, a melltüje, mind ugyanazon.

A ruha ugyanaz, de az arc szomorú és aggodalmas. A lelkiismeret föltámadt benne s gyakran tett szemrehányást magának, hogy fiatal, szép unokáját oly kegyetlenül kidobta a világba.

Natalie gondolt, bár a tekintete Fauld Hugh nagy kóházán pihent — azon a házban, amelyben egykor azt hitte, hogy az ő unokája lesz az urnó.

Ebben a házban nagy változások történtek a lefolyt év alatt.

Fauld Hugh egyik rokona meghalt s meglehetősen vagyonát reáhagyta. A magános agglégény arra használta ezt föl, hogy minél díszesebbé tegye a házat.

Talán még mindig hitt abban, hogy egykor Natalie fog lakni ebben a házban.

Semmit sem tudott róla. Mióta a vasuti állomáson elváltak egymástól, nem hallott felőle semmit sem.

Szomorú gondolatain egy kicsit segített ez a pénz. Építkezése elvonta a kétségbeeséstől. Háza már olyan volt, mint egy elegáns villa, amelyet jól ápolt, gondos park vett körül.

Egy tiszteletreméltó komoly gentleman háza volt ez s Hugh Fauld, aki állásán felül érő képzettséggel birt mindig, azóta sokat olvasott és tanult.

Sok dolga volt s ebben igyekezett feledést találni, de nem sikerült.

Gondolatai folyton Natalie körül jártak s nagyon szerette volna tudni, mi történt a leánnyal.

Mialatt Mrs. Afton Fauld Hugh háza felé tekintgetett, Hugh ájtött a kerteken át s néhány perc múlva a szalonba lépett s köszöntötte az agg nőt.

— Mi ütött önbe, Fauld Hugh? — kérdezte Mrs. Afton. — Már egészen idegen lesz it. Legalább két hét óta nem lát-tam.

— Dolgom volt, Mrs. Afton — felelte Hugh, helyet foglalva közelében. — A könyvtáramat egészítettem. Most azonban már egészen kész vagyok vele.

— Könyvtárát! — szólt Mrs. Afton csodálkozva. — Egészen úgy rendezkedik be mint egy gentleman, Hugh. A háza új, fényes, a kertje park, ebédő szobái, reggeliszobái, könyvtára van! Azt hiszem, egyszer csak azt halljuk, hogy egy valami előkelő hölgyet vesz nőül.

(Folyt. köv.)

Kislottó.

— szept. 24.

Bécs 36, 69, 48, 50, 56.
Grác 60, 77, 26, 76, 73.
Temesvár 37, 6, 77, 55, 70.

Vizállás.

— szept. 23. — szept. 24.

	Méter.		Méter.	
	0 felett	0 alatt	0 felett	0 alatt
M.-Sziget	0.24	—	0.24	—
Szatmár	0.06	—	0.06	—
Tokaj	—	0.90	—	0.92
Szolnok	—	0.87	—	0.87
Szeged	—	0.63	—	0.66
T.-Becse	0.69	—	0.62	—
Csongrád	—	1.30	—	1.25
Gyoma	0.26	—	0.24	—
Námény	—	1.26	—	1.24
Arad	—	1.21	—	1.24

Felelős szerkesztő: KULINYI ZSIGMOND.

Kiadótulajdonos: BABA SÁNDOR.

Nyilttér.

Medicinae univers.

Dr. Pilisi Béla

gyógyít:

bőr és ivarszervi betegeket,

u. m. a bőr mindennemű kiütéseit és kinövéseit, a férfi és női nemi részek betegségeit)

a legújabb eszközökkel és

villanyos gépezettel

„fájdalom nélkül“

legrövidebb idő alatt.

RENDEL:

egész napon át.

Széchenyi-tér, 8. sz. (Jerney-ház.)

Dr. Falta Marczel

volt poliklin. tanársegéd

a szem- és fülbetegségek szakorvosa

Rendel d. e. 11—12., d. u. 3—4-ig.

Hétfőn és csütörtökön d. e. 10—11-ig szegényeknek ingyen

Lakás: Tisza Lajos-körút 55. sz.

Ma vasárnap, szept. hó 25-én

a „Próféta“

diszes udvarkertjében a

83. gy.-ezred teljes zenekara

egész új válogatott műsorral játszik.

Beléptidij 20 kr.

Holnap hétfőn, szeptember 26-án

Erdélyi Náczi zenekara

Bácz Gyula

kitűnő primás vezetése alatt játszik.

Tisztelettel

Ketter Károly.

Egy

TANYÁS

kerestetik,

ki a

szőlő munkákhoz

is ért.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

703-1

Magyar-francia cognac-gyár.

Világos

és nem: „világosi cognac-gyár“

ezim alatt kérünk minden megrendelést 1882-ben alapított jóhírű cognac-gyárunk termelésére.

Saját jóhírünk megóvása érdekében fellette szükségesnek tartjuk a t. cz. vevőközönségünket figyelmeztetni, hogy ne használja tovább tőlünk óhajtott megrendeléseinel az eddig röviden használt „világosi cognac-gyár“ czimzést, mivel ezen czim most egy napokban világosi cognac-gyár név alatt alakult vállalat által, a mi rovásunkra czélzatosan és a külsőségeink utánzásával a közönség megtévesztésére felhasználatik.

Védjegyünk a világosi várromot ábrázolja.

A magyar-francia cognac-gyár igazgatósága.

Arad vidéki képviselőtünk Schenk Sámuel urnál Arad, szegedi képviselőt Kisági Lószef urnál.

Magyar királyi államvasutak.

Árverési hirdetmény.

Ezennel hözírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 61. §-a értelmében elárusítandó kiválatlan szállitmányok nyilvános elárverezése állomásunkon f. hó 27-én, d. e. 9 órától kezdve tartatik meg, mely árverésre a t. cz. közönség ezennel meghivatik.

Budapest, 1892. szeptember hó 15.

Az üzletvezetőség.

(Utánnyomat nem díjaztatik.)

AJÁNLOKÖZIK

üzletbe vagy irodába

könyvelői, levelezői és más irodai munkákra egy kitűnő eredménnyel felső női-kereskedelmi tanfolyamot végzett

N. Ö.

Czim a kiadóhivatalban.

701-1

LUHNERZSEBET

Kitűnő gyógy- és élvezeti víz; emeli az étvágyat, előmozdítja az emésztést, üdít és élénkít

Kizárólagos szállító

MATTONI és WILLE, BUDAPEST.

Főraktár: Tóth Péternél Szegeden.

Nagymennyiségű szegedi

fehér- és sillerbor

nagyban és kicsinyben jutányos áron

eladó

Danner Péter Fia

fűszer-, liszt-, bor- és ásványviz-kereskedőnél

Szegeden,

Tisza Lajos-körút

és Petőfi-utca sarkán.

Kocsikenőcs és mindennemű kenőanyagok és zsiradékok.

Vizmentes ponyvák és nyers ponyvák. Börkenőcs I-ső rendű, vaselin, fegyverzsír és patakenőcs.

Fénymáz, szurok és halzsír.

Carbolineum, karbolsavas méz, fedőlemez és kátrányt ajánl a legkitűnőbb minőségben és a legolcsóbb gyári árak mellett

DEUTSCH BERNÁT

első magyar kocsikenőcs-, vegyészeti cikkek és vizmentes ponyvagár

KIS-PEST (ezelőtt külső-váczi-ut.)

Telefon-összeköttetés. 663-3-3

Ma vasárnap, szeptember hó 25-én

a „Feketesas“

udvarkerthelyiségében

a hirneves és legmagasabb körök által ki-tüntetett

Szabó testvérek

áronkegdu-hangversenye.

Holnap hétfőn, 26-án

az „Európában.“

705-1-1

Kedden 27-én

utolsó előadás

a Prófétában.

Trágya eladás.

A helybeli Katona Imre-féle istállóban folyó hó 25-én délután 4 órakor trágya fog eladatni.

707-1

A fogak észszerű ápolására legjobb vegykészítmény.

Salvator

Glycerin
Fog-Crème.

Csinos dobozokban darabonként 30 kr-ért kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerárudában, valamint a Salvator stearyngyertya eladási helyeiben.

Iroda: „Salvator“ Bécs, I. Heidenschuss.

Raktár Szegeden: Gaál testvérek, Aigner Lajos, Kovács testvérek, Vajda Imre és társa uraknál.

425-19-5

ZÓLYOMMEGYE KINCSE!

A véghelesi

VERA-FORRÁS.

Ezen a Trachit-sziklából fakadó legtisztább, szénsavdus, égvényes és igen kedvező természetes vegyalkattal bíró

gyógy- és savanyu vízből friss töltésben most érkezett meg a szegedi piacra egy kocsirakomány.

Vegyelemelve dr. Lengyel Béla fő- és székvárosi egyetemi tanár, ajánlva kolera és járványbetegségek ellen az orvosi kar legnagyobb tekintélyei által.

A bort nem festi s ezzel keverve a legkellemesebb üdítő ital a „VERA-FRÖCSÖS.“

Szétküldési telep:

Szegeden, Felmayer Antal urnál, Maros-utca 24.

Forráskezelőség: Végheles-Szalánán, Zólyom megye.

Főraktár: BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 56. szám.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedés és vendéglőben.

Tehetlenséget

(elgyengült férfi nemi erőt)

férfi- és női titkos betegségeket,

valamint

torok- és gége-bajokat

a legelhanyagoltabbakat is gyógyít, mint eddig a tudomány legújabb álláspontja szerint a foglalkozás zavartatása nélkül

Dr. Spitzer Ignác,

Szegeden, Kiss Istvan bormérő házában, Dugonics-ter 3. sz.

GYERMEKBETEGEKNÉL különösen a görvély, öröklött bujakór, mindennemű torok- és gége-bajok alaposan, legbiztosabb sikerrel gyógyíttatnak. 40

Díjazott levelekre, melyekben a betegség lehetőleg részletesen leírandó, a legnagyobb készséggel és figyelemmel válasz adatik. Számos hálaíratot a discreto ill. nyilvánosságra hozni.

Rendelési órák: d. e. 7—9, d. u. 12—3.

Uj mosó intézet.

Tudatom a n. é. közönséggel, hogy bécsi

MOSÓ ÉS VASALÓ

intézetemet

Szegeden, szabadkai-sugarut 24. szám alatt (Mátyás Miklós ur fodrász-üzletével szemközt)

megnyitottam.

Elvállalok mindenféle fehérneműk, kiegészítők, gallérok és függönyök tisztítását a legszebben és igen jutányos árakon.

Paasch Magdolna,
tulajdonosnő.

702-3-1

Első cs. kir. szab.

Dunagőzhajózási

társaság.

ŐSZI MENETREND a Tiszán vegyes szolgálatban.

Szolnokról Szegedre: kedden, csütörtökön, szombaton 3 órákor délután.

Szegedről Zimonyba: vasárnap és csütörtökön 6 órákor reggel. Először október 2-án. November hó 1-től 7 órákor reggel. Legtovább november 27-ig.

Zimonyból Szegedre: hétfőn és pénteken délben. Először szept. 30-án. Legtovább nov. 25-ig.

Titelből Szegedre: hétfőn és pénteken 4 órákor délután, esetleg a szállítmány kezelése után. Először szeptember 30-án.

Török-Becséről Szegedre: kedden és szombaton reggel 6 órákor. Először október 1-én.

Szegedről Szolnokba: hétfőn, szerdán és pénteken délután 3 órákor.

A nyári menetrend szerint a Szegeden alóli vonalon az idei utolsó menet Zimonyból szept. hó 28-án és Szegedről szept. 29-én történik.

Szeged, 1892. évi szeptember hó 21-én.

Az ügynökség.

FONTOS

minden háztartás részére

egy jóízű, egészséges és egyuttal olcsó

KÁVÉ,

mely a következő használati-utasítás pontos betartása mellett könnyen készíthető.

Használati utasítás:

A Kathreiner-féle Kneipp-malátakávét darálva vagy törve, forró vízben legalább öt perczig kell fornni hagyni. A darált szemeskávét a kávéfőző masinába teendő és erre a malátakávét leve lassan öntendő.

A készítés olyképen is történhet, hogy a malátakávét, miután 5 perczig forrt, a tüztől elvételük, a darált szemes kávéhoz hozzáteszik, az egészet letakarják és miután néhány perczig állt, leszűrik.

Tetszés és izlés szerint ajánlatik a maláta kávé félannyi szemeskávével keverni, betegek és gyermekek részére azonban utóbbi egészen elhagyandó.

Fügekávét vagy egyéb pótkávét nem kell a malátakávéhoz, miután ennek, ha jól van felforraltva, amugy is szép aranyosbarna színe van, és a pótkávétal való keverés csak az izére hátrányos.

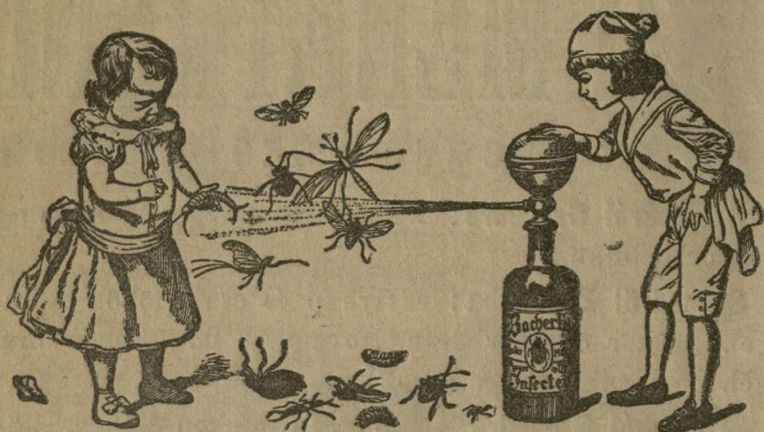

A Kathreiner-féle Kneipp-malátakávét minden fűszer-, csemege- és gyógy-árkereskedésben kapható. Annak bevásárlásánál arra ügyelendő, hogy az **itt** soha sem bontva **hanem** csak az itt oldalt jelzett végjeggyel ellátott 1/2 kgros, 200 gramos, 100 gramos eredeti csomagokban legyen. Utánzások, melyek a közönség félrevezetését célozzák, könnyen történhetnek. A papír, nyomás, szöveg pontosan vannak utánözva, csak a főtisztelendő plébános ur arczképe és aláírása; Francz Kathreiner's Nackfolger hiányzanak a hamisítványokon. Senki ne mondjon ítéletet a Kathreiner-féle Kneipp-malátakávét fölött, ha nem kapja a valódi, itt oldalt rajzolt

védjeggyel ellátott csomagot.

„ZACHERLIN“

mindenféle rovar ellen a legjobb szer.

A csodálatraméltó hatású Zacherlin ismertető jelei a következők:

1. a lepecsételt üveg. 2. a „Zacherl“ név.

Ára: 15 kr. — 30 kr. — 50 kr. — 1 frt.

239-12-11

Kapható Szegeden: Gaál testvérek, Tóth Péter, Rieger Mihály, Vasváry Sándor, Aigner József, ifj. Baresay Károly, Beregi Lajos, Danner Péter fia, Grasselly és Ottovay, Gruits Péter, dr. Hibay György, Szánthó József, Keresztes Sándor, Vajda Imre és társa, Kardos Jakab, Nedelykovits Milán, Schlesinger Mór, Steiner E., Szenes Ábris, Till E., Majszky Sándor, Krebs József, Kohn Samu, Hirth és Galitzer. Makó: Ott Károly, Kristoffy Ferencz, Fritz Márton fiai, Stenczyk Ernő. Ó-Kanizsa: Szilágyi Antal, Szilágyi Sándor.

KWIZDA JÁNOS FERENCZ

es. és kir. osztrák és román kir. udv. szállító,
kerületi gyógyszerész
KORNEUBURG, Bécs mellett.

Évek óta kipróbált, fájdalom-
enyhítő háziszser 128

köszvény-, csuz-
és idegbántal-
magnál.

KWIZDA-féle KÖSZVÉNY-FLUID

Szives-
kedjék a vé-
dőjegyre figyelni
s csakis Kwizda kös-
vényfluidjét tessék kérni.
Kaph. minden gyógyszertárban.
Főraktár Magyarország részére: Török József gyógyszer. Bpest, király-utca 1.

üveg ára
1 frt.

100 üveg ára
50 kr.

ERDŐVIDÉKI

„BAROSS-FORRÁS“

Az Erdővidéki „Baross-forrás“ vize a legtisztább égvényes vasas savanyúvíz.
A LEGJOBB

→ asztali és üdítő ital ←

Gyomor- és vesébajokban a legkellősebb és leghathatósebb orvosság. Emeli az étvágyat, előmozdítja az emésztést.
Járványok idejében rossz ivóvíz helyett a legegészségesebb ital gyermekeknek és felnőtteknek.

Üres üvegek visszavevődnek.

Friss töltésben kapható SZEGEDEN:

Tóth Péter, Beregi Lajos, Aigner József, Aigner Ödön, Schlesinger Mór, Steiner Em., Danner Péter fia, Haris János, Majszky Sándor, Tombácz Ferencz, Kardos Jakab, Kardos Sámuel, Krebs József, Nedelykovics Milán, ifj. Rieger Mihály, Gruits Péter és Schlesinger Sarolta fűszer- és csemege kereskedésében.

Vezérképviselőség: KÁLDORI SOMÁNÁL, Szegeden.

A magyar vizek közt legjobbnak elismert
régí hírnevű

BÁRTFAI SAVANYUVÍZ

mely az eddig ismert magyar savanyúvizeket mind
jóval fölülmulja

idei friss töltésben kapható
a szegedi főraktárcs 574-16-8

Danner Péter Fia

fűszer-, liszt-, bor- és ásványvíz kereskedőnél,
valamint minden fűszerkereskedésben és vendéglőben.

A n. é. hölgyközönségnek

van szerencsém szives tudomására hozni, hogy t. vevőim rábeszélésére elhatároztam

A NŐI DIVAT-KALAP-ÜZLETEMET

tovább folytatni.

Régi készletemet véglegesen eladván, sem anyagi áldozatot, sem fáradságot nem kíméltem, hogy hosszabb ideig tartott bevásárlási utazásom alatt a divatot tanulmányozva a legújabbat, amit női kalapokban a divat nyújthat, beszerezhessem.

Bátor vagyok eanföggva a n. é. hölgyközönséget legújabb és leggyönyörűbb nőikalapokkal dusan felszerelt raktáram megtekintésére legolcsóbb árakra figyelmeztetve, tiszteletteljesen meghívni.

SZÉKELY B.,

(ezelőtt Székely Róza.)

699-3-3

Kiss D.-féle ház, Ströbl kávéházzal szemközt.

Kartst-márvány, vörös-márvány, vagy homokkőből kész lépcsőzetek bánya áron.

Mindennemü építkezési anyag- és asphalt-vállalat.

Nagy raktár lábatlani román- és lédeczi portland-czementből. Asphalt-mastic, asphalt-bitumen, asphalt-izoláló lemezek, képfaragó- és alabaster-fősz, kátrány-papíros, vasgerendák és minden az építkezéshez szükséges anyagok raktára

gyári áron.

Csillaghegyi lábatlani cement és a lédeczi portland-czementgyár képviselősege:

MILDNER ALAJOS, Klauzál-tér 3. sz.

284-12-12

Alabaster-, képfaragó-, stuccatur- és trágya-gyepsz gyári áron.